

DAN SIGURNIJEG INTERNETA

utorak u drugom tjednu veljače

Marina Kulaš
Osnovna škola Smiljevac – Zadar
marina.kulas@skole.hr

Sigurnost na internetu

Što je to internet?

INTERNET

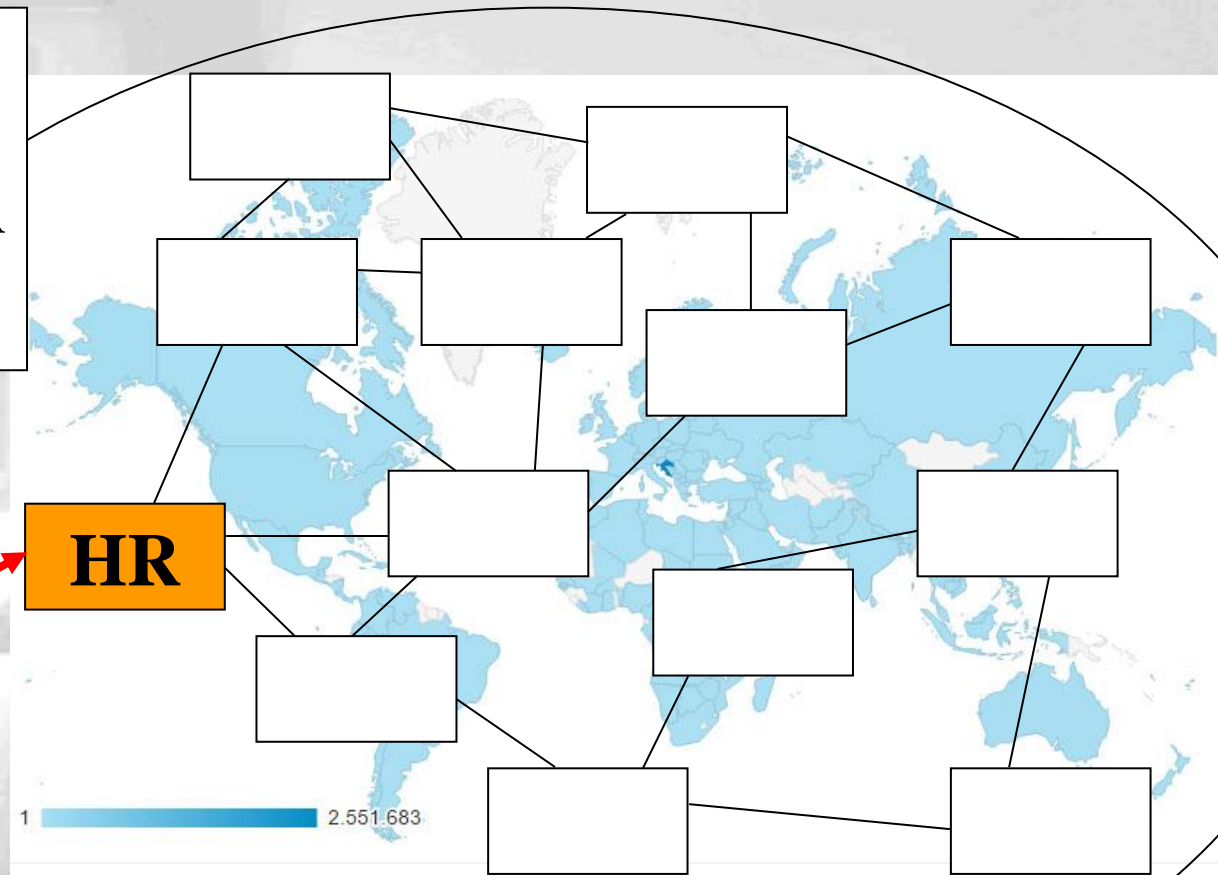
“PROZOR U SVIJET”

Služi za KOMUNICIRANJE, razmjenu podataka, pronalaženje podataka, SLANJE POŠTE, saznavanje novosti, nalaženje odgovora na problem...

INTERNET

**sačinjavaju milijuni računala
(poslužitelji, serveri)
po cijelom svijetu
povezani u
svjetsku RAČUNALNU MREŽU
i uključeni 24 sata dnevno.**

INTERNET
mreža
POSLUŽITELJA
(servera)

MOJE
RAČUNALO

KORISNIK
(klijent)

Razna su istraživanja pokazala da **korištenje interneta ima niz dobrih strana:**

- razvoj pamćenja i izbora informacija,
- stjecanje osjećaja sposobnosti i samopouzdanja,
- vježbanje koordinacije,
- razvoj komunikacijskih sposobnosti,
- poticanje informiranosti i obrazovanja,
- zabava i sl.

ali i loših strana:

- izloženost neprimjernim sadržajima
- općem ili vršnjačkom nasilju i zlostavljanju
- medijskoj manipulaciji
- povećanje otuđenosti i fizičke pasivnosti

Kakve će posljedice imati korištenje interneta i kakve učinke, ovisi o njegovoj primjeni.

Internet je koristan,
ali postoje li **opasnosti**
prilikom korištenja
svjetske mreže?

Koliko vremena provodimo na internetu?

Što se radi na internetu?

playtoy

Tko ne igra igrice?

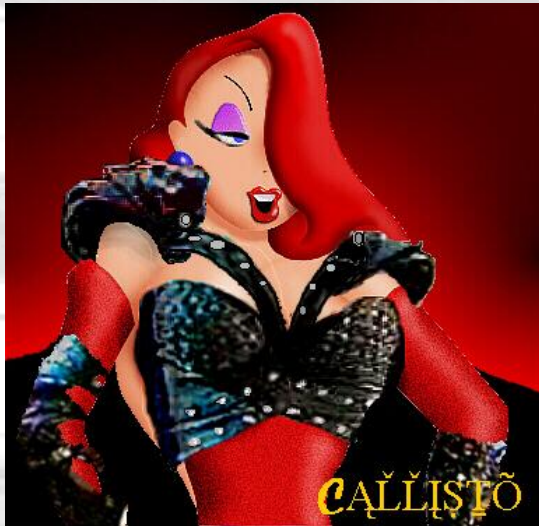

Potiču li igrice

NASILJE???

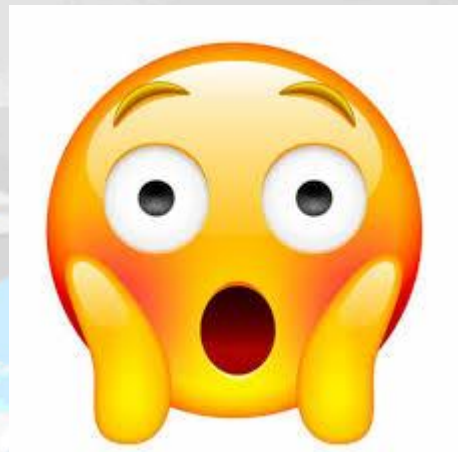
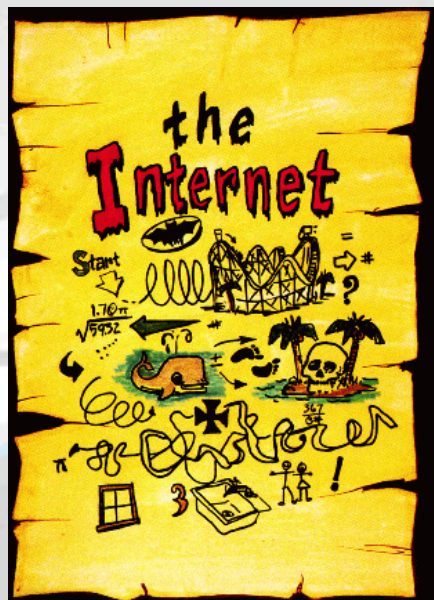
Znaju li roditelji što im djeca rade na internetu?

U.S. Department of Education
Office of Educational Research and Improvement
Office of Educational Technology

**Parents Guide
to the
Internet**

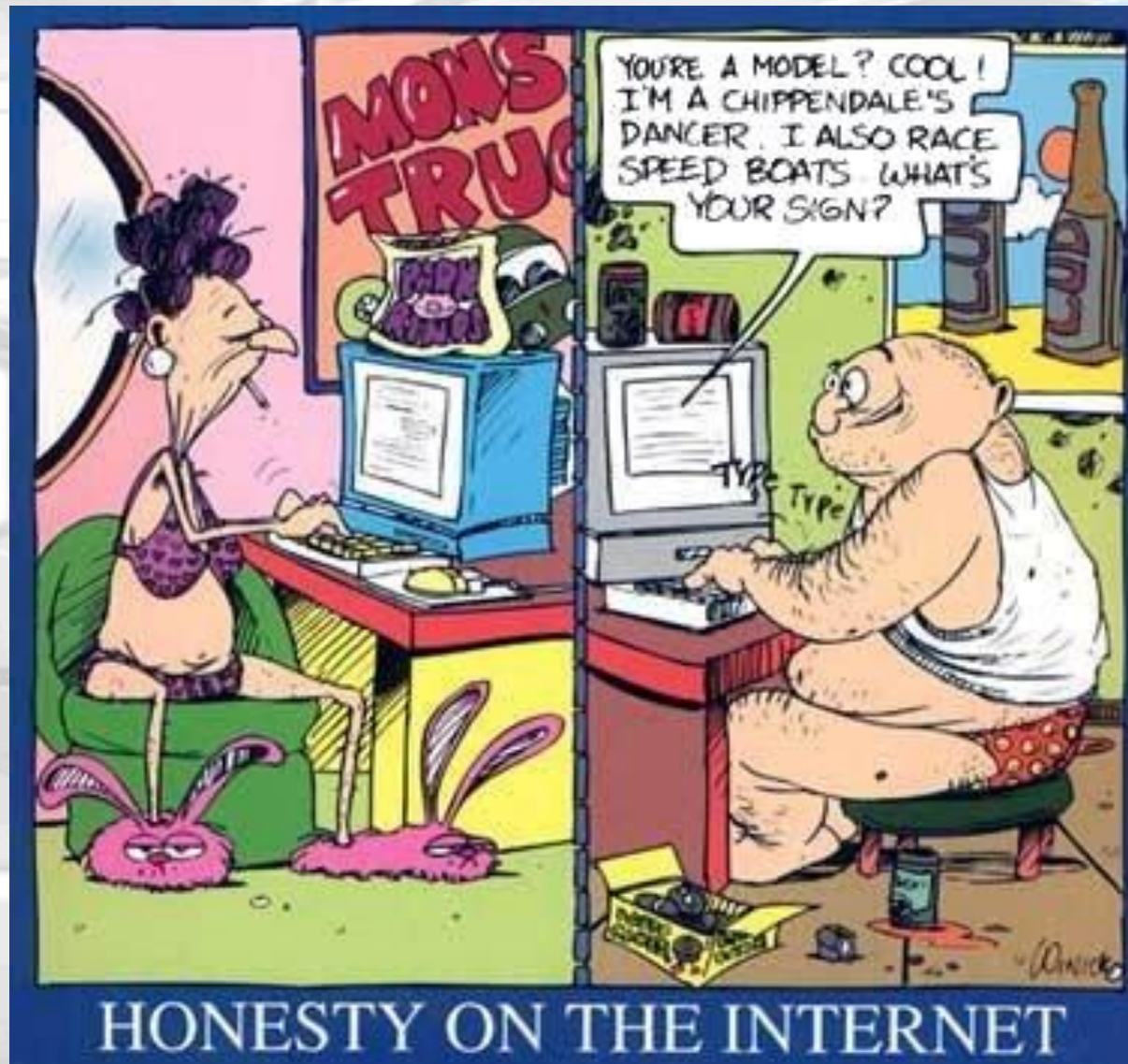

Jeste li se osjećali
NEUGODNO
na internetu??

Može li se na internetu biti anonimniman?

Današnja tema je

sigurnost djece na internetu

- sigurna lozinka, sigurna e-mail adresa
- čuvate li svoje osobne podatke?
- objavljujete li svoje fotografije/VIDEA/selfie?
- internet bon-ton tj. pravila lijepog ponašanja
- vršnjačko nasilje
- društvene mreže
- e-mail poruke i mogućnosti zaraze računala
- sigurne stranice/poveznice
- istinitost i točnost podataka na internetu

Sigurna lozinka (bez naših slova i razmaka)

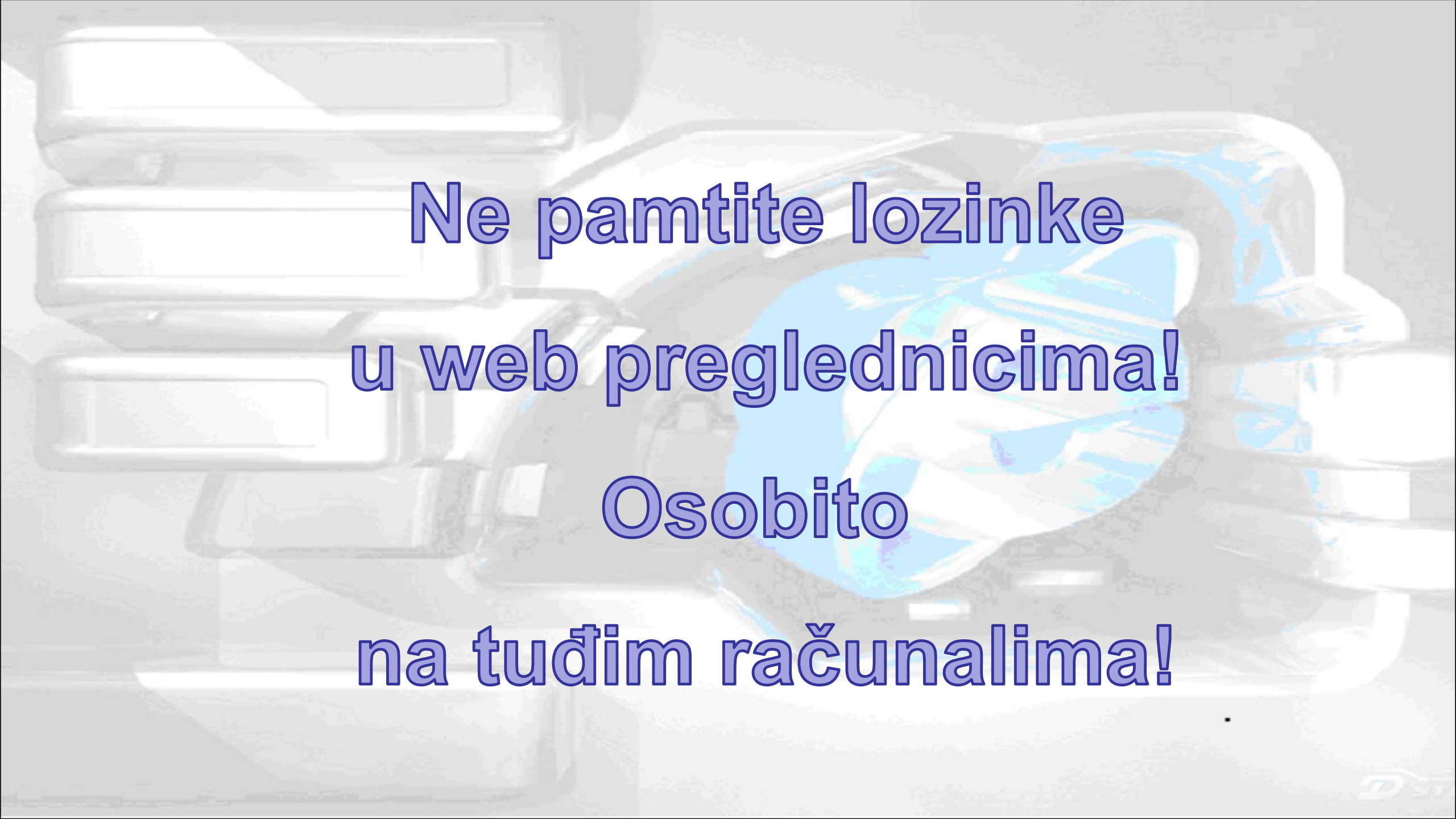
Kako bi lozinka bila sigurna mora zadovoljavati najmanje 4 od ovih uvjeta (lozinku moraš moći zapamtiti):

- ✓ Koristim najmanje 8 znakova.
- ✓ Koristim neke simbole (%,&,#,!)
- ✓ Koristim kombinaciju velikih i malih slova.
- ✓ Koristim i slova i brojke.
- ✓ Koristim samo prva slova riječi u rečenici.
- ✓ Ponavljam u lozinki dva ista slova zaredom
- ✓ Koristim riječi stranih jezika.
- ✓ Ne koristim privatne podatke.

Preporuka je
često mijenjati lozinku.

Ako to ne radite,
barem upotrijebite
nekoliko
različitih lozinki
prilikom registracija
na stranice.

**Ne pamtite lozinke
u web preglednicima!
Osobito
na tuđim računalima!**

Sigurna e-mail adresa

- Razlikuj svoju e-mail adresu za komunikaciju s poznanicima i prijateljima
- Postoji „službena” e-mail adresa (tvoja je trenutno ime.prezime@skole.hr)
- Za registraciju na neke stranice i/ili igrice koristi e-mail adresu koja ne otkriva ni tvoj spol ni godine ni odakle si (npr. **moonlight345@gmail.com**)

Čuvanje osobnih podataka

- NIKAD nikome ne davati svoju lozinku
- osobne podatke ime, prezime, datum rođenja, OIB, adresu stanovanja, školu, telefon ne davati osobama koje ne poznate
- osobne podatke upisati samo na sigurne stranice (<https://>)
- podatke o računima i karticama ne upisivati ako niste sigurni što će s njima raditi
- NADIMAK u igrici ne treba odavati tvoje godine ni spol
- ne davati ni podatke o svojim poznatima

Biti anonimnan znači...

Ne pretvarajte se da ste nešto što niste.

Ne ponašajte se neprimjerenno. Seksualne, klevetničke, pogrđne i rasističke poruke su zabranjene.

Pokažite poštovanje i prema drugim sudionicima chat usluge. 'Pristupite' im lijepo i nemojte biti uporni ako nisu zainteresirani za komunikaciju s vama.

Postupajte s drugima onako kako biste željeli da se postupa s vama.

Što je zanimljivo napomenuti u vezi razgovora preko mreže

- prilikom odabira nadimka – bolje unisex
- ne odavati privatne informacije
- ne odavati ni informacije o svojim poznatima, a posebno **ne izdavati se za drugu osobu**
- ne praviti se onim što niste
- ne dogovarati sastanke i ne vjerovati u opis osobe s kojom pričate

Objavljivanje fotografija (i videa)

- objavom fotografije ili njenim slanjem putem društvene mreže, Messangera, Whatsapp, Vibera, pristajete (uvijek postoji mogućnost) da se ta fotografija objavi **JAVNO** (u novinama!).
- objavljivanjem fotografija svojih prijatelja ili rodbine nemojte ih **označavati (tag)** bez njihovog pristanka
- sve što jednom pošaljete postaje dostupno **SVIMA!**
- „bakino pravilo” – možete li to pokazati baki?

A young girl with blonde hair is taking a selfie in a mirror. She is holding a smartphone up to her face. The background is a blurred interior setting.

Ne radite selfie
kojih ćete se
poslije sramiti!

Jednom ćete i vi odrasti!

Pazite kako ste odjeveni
prilikom fotografiranja!

A close-up, slightly blurred image of a computer keyboard. The spacebar is highlighted with a bright blue glow, and a small globe of the Earth is visible on its surface. The rest of the keyboard keys are in a lighter, semi-transparent blue tone.

Sve objavljeno
na internetu

OSTAJE ZAUVIJEK!

Internet bon-ton i lijepo ponašanje

- i na internetu kao i u stvarnom životu moramo se pristojno ponašati
- pisanje **VELIKIM SLOVIMA** je vikanje
- ponekad se može nešto krivo protumačiti („**ubit ću te!**” je razlika od „**ubit ću te!** 😊”)
- ne smijemo nekoga vrijeđati niti **odgovarati na poruke dok smo ljuti**
- ne smijemo psovati, lagati, prijetiti, ismijavati, ogovarati
- sve napisano se ne može poništiti!
- odjavite se ako je nekome ostala prijava (Facebook)

A close-up photograph of a computer keyboard. The spacebar is highlighted with a bright blue glow, and a small globe icon is visible on its surface. The rest of the keyboard is in a lighter, semi-transparent style.

Ne činite drugima
ono što ne želite
da se čini vama!

Vršnjačko nasilje (traje 24 sata)

- online sukobljavanje (poruke, mailovi)
- uznemiravanje na bilo koji način
- ogovaranje i klevetanje
- lažno predstavljanje
- iznuđivanje i širenje povjerljivih informacija
- socijalno isključivanje
- prijetnje i uhođenje
- videosnimanje
- izmjena fotografija

bullying – nasilje

cyberbullying – elektroničko nasilje

Izbor je vaš:

Ukoliko imate bilo kakvih sumnji u vezi nekoga ili se osjećate nelagodno zbog nečega, zapamtite da uvijek imate kontrolu – prekid razgovora ili obraćanje odrasloj osobi od povjerenja.

Ne dozvolite da vas itko
maltretira, omalovažava,
muči!

Odmah to recite
roditeljima ili nastavniku!
Ne brišite takve poruke!

Društvene mreže

facebook

Instagram

Snapchat

Microsoft Teams

Yammer

Društvenim mrežama može se
pristupati i putem mobitela što
ih čini još nesigurnijim
(u smislu neželjenih kontakata)!

Ponašanje na društvenim mrežama

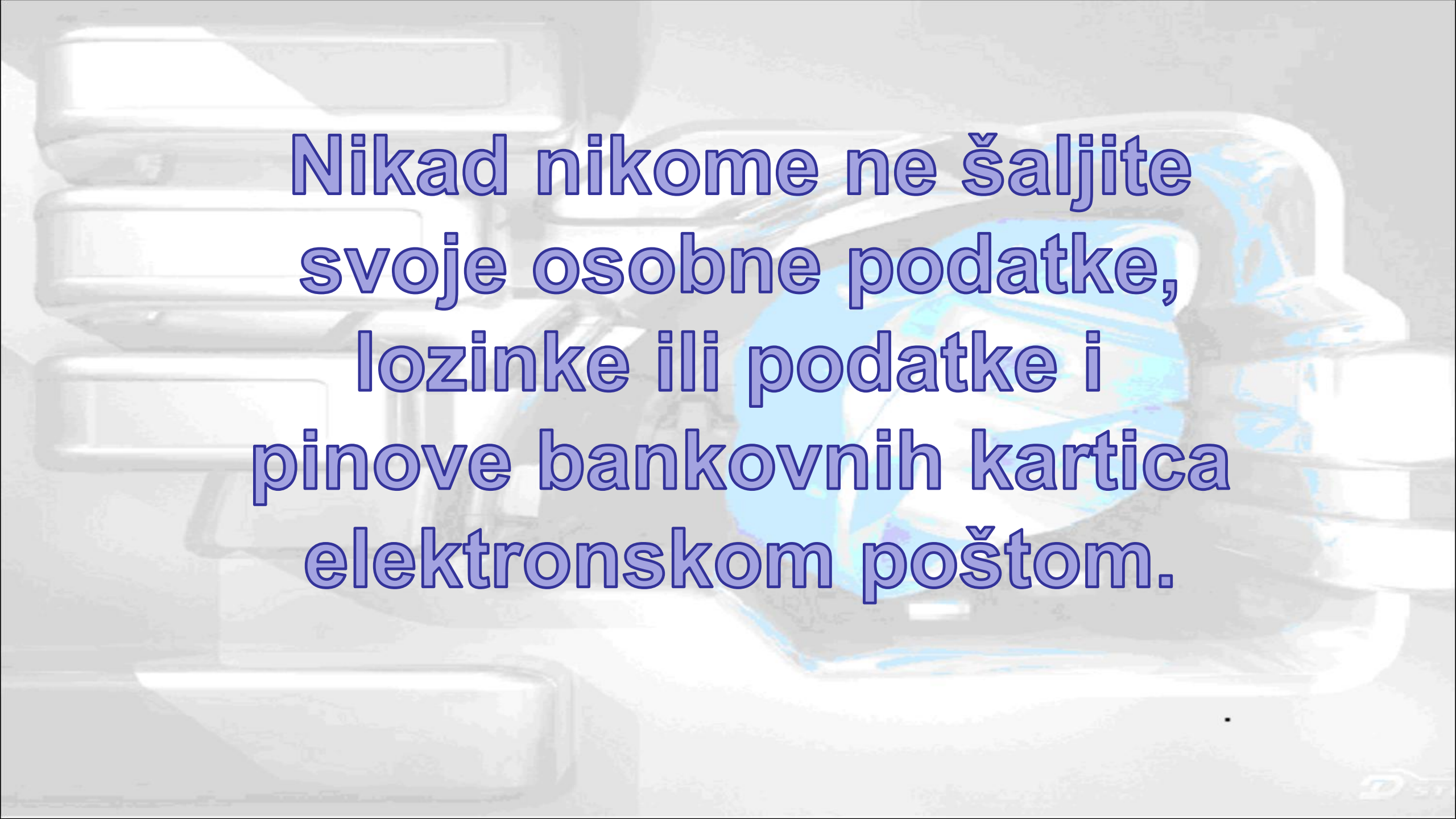
- ograničenje u starosti korisnika mreže!
- odgovorno i pametno koristite društvenu mrežu
- prihvaćajte za prijatelje samo poznate osobe iz stvarnog života
- pazite što objavljujete i što pišete
- ako vas bilo tko uznemirava ili želi stupiti u kontakt s vama obratite se starijoj osobi od povjerenja
- nemojte gledati sadržaje koji vas uznemiravaju
- profilna slika ne mora biti stvarna slika!

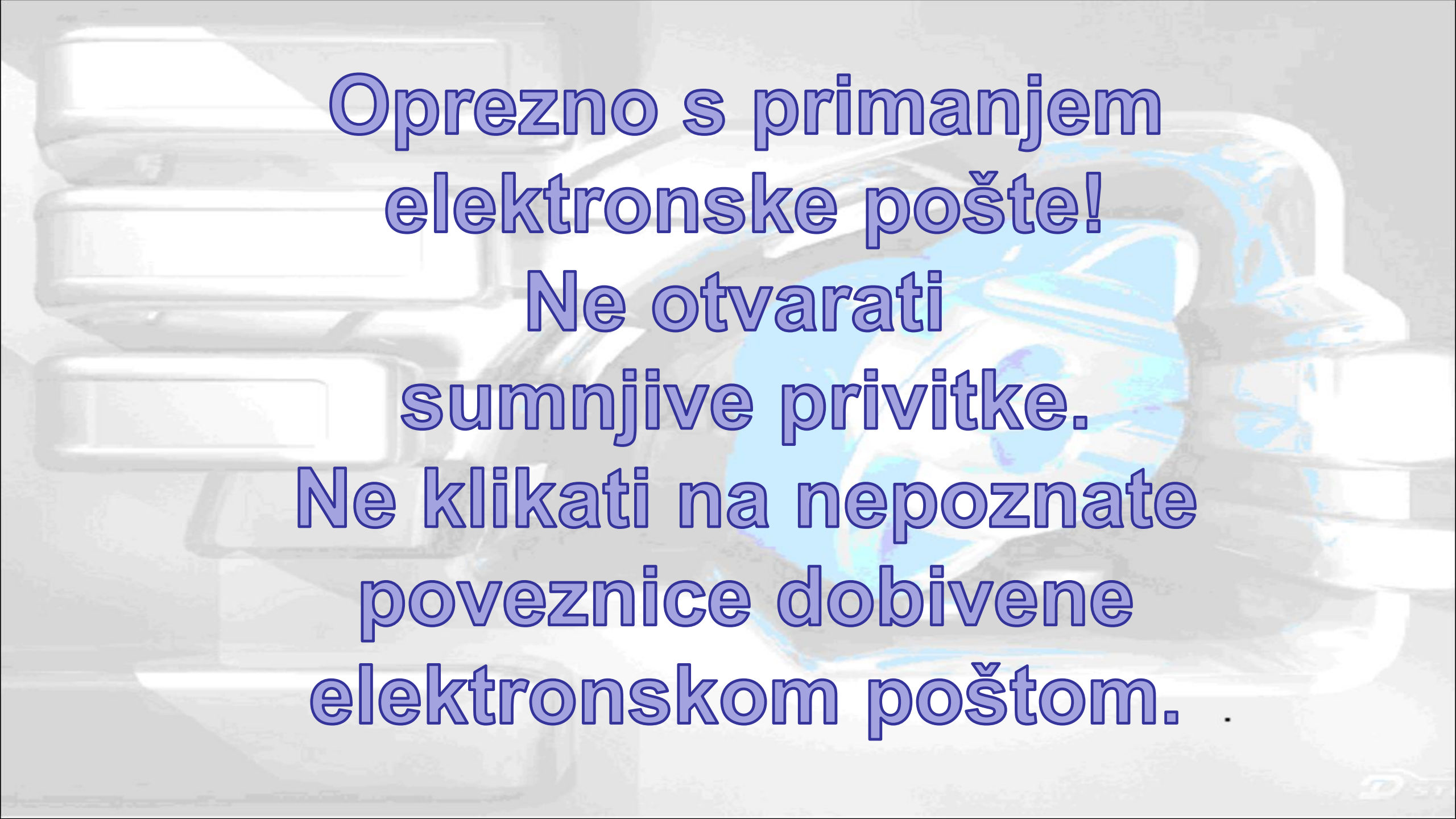
Ne dogovarajte sestanke
s nepoznatim
OSOBAMA!

Korištenje e-mail servisa (elektronske pošte)

- koristite službenu tj. osobnu e-mail adresu za komunikaciju s poznatima, a e-mail adresu koja vas ne opisuje za registraciju na web stranice (ne uvijek istu lozinku)
- primanjem poruke od nepoznatog pošiljatelja možete zaraziti računalo
- nikad nećete elektronskom poštom dobiti obavijest da ste nešto osvojili ili dobili
- ne otvarajte privitke koji su vam sumnjivi, pa bili oni i od poznatih (može ih slati virus)

Nikad nikome ne šalžite
svoje osobne podatke,
lozinke ili podatke i
pinove bankovnih kartica
elektronskom poštom.

Oprezno s primanjem
elektronske pošte!

Ne otvarati
sumnjive privitke.

Ne klikati na nepoznate
poveznice dobivene
elektronskom poštom.

Sigurne stranice

- pogledajte njihovu adresu i ako ispred piše [https:](https://) znači da je stranica sigurna
- samo na takve stranice možete upisivati osobne podatke (ako baš morate)
- pazite prilikom kupovine preko interneta, nemojte na neprovjerenu stranicu upisivati podatke bankovne kartice!
- po mogućnosti koristiti PayPal servis ili neki slični za osiguravanje povrata novca
- provjerite stranicu prije kupovine

Poveznice sa stranica

- klikom na neku poveznicu na web stranici možete instalirati virus na svoje računalo
- pokretanjem videa s nekim nevinim naslovom možete pokrenuti film koji ne želite gledati (nasilje, zlostavljanje, okrutnosti ili pornografija) – prijavite to odraslima i odmah zaustavite prikazivanje
- postoje lažne stranice za prijavu koje samo sakupljaju tuđe podatke

Istinitost i točnost podataka na web stranicama

- provjerite na više mjesta točnost podataka
- proučite web-adresu stranice, od kojih se dijelova sastoji i koji joj je nastavak na kraju (.hr, .com ili neki drugi)
- pokušajte naći autora stranice
- vidite kad je stranica zadnji puta promijenjena tj. obnovljeni podaci
- provjerite rade li na stranici poveznice
- nemojte baš sve vjerovati bez provjere!

Ne vjerujte
SVEMU
što nađete
na internetu!

Zanimljive poveznice 1

- ❖ 8 stvari na koje trebate paziti kako bi zaštitili svoju privatnost na internetu
- ❖ 4 stvari na koje djeca i mladi trebaju paziti na društvenim mrežama
- ❖ Trebaju li roditelji biti prijatelji sa svojom djecom na Facebooku?
- ❖ Za sigurnost djeteta na društvenim mrežama ključna je podrška roditelja

Zanimljive poveznice 2

- ❖ Znate li koje društvene mreže i aplikacije vaša djeca koriste?
- ❖ Internetski bonton

Zanimljivi video isječci

- ❖ Kupovina preko interneta (4:38)
- ❖ Puno prijatelja (3:36)
- ❖ Uvjeti i pravila korištenja (3:35)
- ❖ Stani, razmisli, tek onda klikni (2:29)
- ❖ Savjeti za odrasle i djecu (7:19)

A close-up, slightly blurred image of a computer keyboard. The spacebar is highlighted with a bright blue glow, and a small globe icon is visible on it. The rest of the keyboard keys are in a lighter, desaturated tone.

**Mijenjaju se
aktivnosti na internetu
pa time i rizici
postaju drugačiji!**

**Izaberite između tema i na A4 napravite plakat:
(pročitati knjigu str. 98.-101.)**

- Sigurna lozinka
- Opasnosti na društvenim mrežama
- Vršnjačko nasilje putem interneta
- Korištenje elektroničke pošte
- Zamke u internetskim igricama
- Objava fotografija, videa
- Krađa identiteta

KAHOOT

<https://create.kahoot.it/share/sigurnost-na-internetu-5-i-6/98e37c9a-e52e-4c12-91d5-27d34848b628>

Kad stignete, pogledajte ovaj poučan film
(traje 30 minuta):

Tko se šali
s mojim podacima?

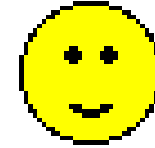

Kliknuti

Pitanja?

Hvala na strpljenju!

Marina Kulaš
Osnovna škola Smiljevac – Zadar
marina.kulas@skole.hr

